

naam verwijst naar de graaf, die tot 1570 heer van Maasland en Schipluiden was. Otto van Egmond werd in 1583 heer van Maasland en Schipluiden.

4. **Singel 18.** Hier stond vroeger de toegangspoort van kasteel Keenenburg, na 1779 alleen nog een inrijhek (zie afbeelding). Voor het inrijhek lag een dam. Onder de dam lag een stenen heul (boogbrug) waardoor kleine scheepjes, zoals mestpramen, gemakkelijk konden passeren. Aan elke zijde bevond zich in de top van de boog een natuurstenen blok.

Op de een was het jaartal 1750 aangebracht en op de ander het alliantiewapen van Isaäk Larcher (1685-1763) en Anna Maria van Raesfelt (1677-1769), die vanaf hun huwelijk in 1712 de hoofdbewoners van het kasteel Keenenburg waren. De heul was dus ouder dan de hekpalen en is in 1966 tijdens de aanleg van een gasleiding gesloopt. De sluitstenen waren al eerder gered en bevinden zich nu in het muurtje van het witte pand links (het erf is niet toegankelijk).

5. **Singel 19.** De voormalige werkplaats van de wagenmakerij van Manus Loog. Links van de dubbele deur zien we het luik waardoor lange planken en balken zo uit de schuit de werkplaats in konden worden geschoven.
6. **Singel 22.** Voormalige boerderij van de familie Cloosterman. Deze boerderij bevindt zich ten noorden van de plaats van de voorburch van het voormalige kasteelterrein. Lange tijd was de boerderij bezit van de bewoners van de Keenenburg. Bij de sloop van het kasteel aan het eind van de achttiende eeuw zijn de stenen van de voorburch gebruikt voor de bouw van een nieuwe boerderij op deze plaats. Over het terrein loopt nog een natuurlijk spoel- en gietwatersysteem. Het erf van deze boerderij is groter dan je denkt en maakt een verrassende draaiing achter de bebouwing van de Singel. Via de achteruitgang, bij de verbouwde hooiberg, loop je naar het parkje van de Kasteellaan.
Maar langs de Singel is nog meer te zien. Loop daarvoor terug naar het water.
7. **Singel 24.** Hier stond tot ca. 1935 de kuipermakerij van Cor Arkesteijn (bijnaam Rode Cees). Het gietijzeren rooster in de voordeur van het nieuwe huis herinnert nog aan dit beroep. We zien de gereedschappen van de kuiper afgebeeld: een zaag, schaaf, haak en passer.

8. **Singel 26.** De voormalige boerderij van de familie Moerman met een voorhuis uit 1905 van de aannemer J.P. Westerman uit Schipluiden. U mag hier vandaag over het erf lopen en naar de stal, de karnmolen, de boenhoek en de kelder met gewelven en de koelbakken komen kijken. Het erf loopt aan de achterzijde duidelijk af naar de polder. Via de achteruitgang loopt u over het Laantje van Moerman naar de Anna van Raesfeltstraat. *Het wilgenlaantje zelf is sinds 2014 een openbaar pad.*
9. **Cirkelvormige sloot; Anna van Raesfeltstraat tussen nr 20 en 22.** Steek de Anna van Raesfeltstraat over en loop via het voetpad naar de bijzondere sloot. Dit is een van de twee nog zichtbare begrenzingen van het kasteelterrein. Goed zichtbaar op de kaart van Kruikius (1712); zie volgende bladzijde. *Terug naar de Anna van Raesfeltstraat.*
10. **Kasteellaan Parkje.** Loop via de Maria Bachmanstraat en Willem van Steenberchstraat naar de Kasteellaan. Daar bevindt zich een parkje dat de vorm heeft van de hoofdburcht. De oudste sporen van steenbouw op het kasteelterrein dateren uit de veertiende eeuw. Philips de Blote liet kort na 1411 een nieuw kasteel bouwen, dat zowel uit een hoofdburcht als een voorburch bestond. De forse voorburch deed onder andere dienst als agrarisch centrum. Hier lagen de stallen en werden de tienden uit Sint Maartensrecht, een strook grond ten oosten van de Keenenburg, opgeslagen. In de zestiende en zeventiende eeuw hoorden verschillende boerderijen in de Kerkpolder bij het Huis Keenenburg. Van de Keenenburg zelf resteert niets meer, behalve de funderingen in de grond. In de zuidwestelijke hoek is in 1992 op de oude fundering een deel van de muren en het torentje opgemetseld. In het torentje, dat je kunt beklimmen, bevindt zich een sluitsteen met het jaartal 1619. Op een flink aantal stenen van de muur vindt u de namen van personen die aan de herbouw hebben meebetaald.

11. **Museum Het Tramstation, Otto van Zevenderstraat 2.** Hier is een vaste tentoonstelling over de Keenenburg te zien met een maquette van het kasteel, tekeningen en opgegraven voorwerpen en bouwmaterialen.
12. **Slootpatroon oude omtrek terrein Keenenburg; tussen Beatrix van Schagenlaan en Wilgenlaan.** Via Agnes Croesinklaan en Beatrix van Schagenlaan loopt u naar de tweede 'ronde sloot', goed zichtbaar vanaf de voetgangersbrug naar de Wilgenlaan.

13. **Euwenoud bosje net buiten het voormalige kasteelterrein.** Achter Wilgenlaan 17 en Otto van Egmondlaan 6. Hier bevindt zich nog een oude bosschage, zichtbaar op de kaart van Kruikius (1712). De eigenaar van een groot deel ervan, Rienk van der Heijden, wil van het geheel een educatieve natuurtuin maken. Het andere deel is eigendom van de gemeente.

De tuin is nog niet te bezichtigen, maar u kunt hem zien liggen achter de tuinen van Wilgenlaan (oneven zijde) en achter Otto van Egmondlaan 6 (daar kunt u op de terugweg langs lopen).

14. **Zouteveenseweg 1.** Loop de Wilgenlaan uit naar de Keenenburgweg en sla linksaf. Als u hier het dorp uitloopt (oplettten, er is hier geen trottoir) dan ziet u het allerlaatste restant van een vroeg vijftiende-eeuws dijkje dat de verder zuidelijk gelegen Zuidkade met het dorp verbond en het kasteelterrein van de Keenenburg droog hield. Langs dit dijkje lag een brede vaarsloot die naar de ophaalbrug over de Gaag leidde. Zo konden de boeren uit de polder met hun producten naar het dorp komen. Bij de ophaalbrug was een overhaal (windas) waarmee de schuitjes in de Gaag werden getrokken, zodat ze naar de stad met de markt konden varen.

15. **Valbrug, Keenenburgweg 1.** U loopt nu terug naar de ophaalbrug (Zouteveensebrug of Valbrug) via de Keenenburgweg. Onderweg passeert u het huis 'Klein Keen en Burg', een gemeentelijk monument uit 1928, gebouwd door en voor Ambrosius Bontenbal, een bekende architect/bouwer uit Schipluiden. Begin 1924 kreeg het deel van de weg dat binnen de bebouwde kom van Schipluiden lag de naam Keenenburgweg; daarvoor heette deze weg de Zouteveenseweg of kortweg Veenweg. Kort daarna werd ook de vaarsloot naar de Singel gedempt.

Detail van de kaart van Kruikius uit 1712.

Dorpswandeling Monumentendag 2015

De sporen van kasteel Keenenburg in Schipluiden

Zaterdag 12 september 2015

Startlocatie: Oude Raadhuis, Dorpsstraat 12 (tussen 12 en 16 uur).

1. **Dorpsstraat, tussen kerk en Boomgaardslaan.** Dit deel van de Dorpsstraat is het eerst bebouwd geworden. Hier stond de kerk en aan de overzijde lag het kasteel.

2. **Dorpskerk.** Oudste gebouw van het dorp. De geschiedenis van de Dorpskerk (Hervormde kerk) gaat terug tot de Middeleeuwen. De parochie Schipluiden wordt voor het eerst genoemd op 12 mei 1294. De kerk is een voorbeeld van wat men "boerengotiek" noemt. De grafkelder van het Huis Keenenburg met onder andere de grafsteen van Otto van Egmond en Agnes Croesink bevindt zich in de kerk. Het graf van Adriaan Bachman is buiten te zien naast het koor.

3. **Hof- of Trapjesbrug.** Op deze plaats bevond zich de toegang tot het kasteel Keenenburg. De oudste waterovergang in de Gaag is de Zouteveense brug, die op de plaats van de huidige Valbrug heeft gelegen. De Singel was tot het eind van de negentiende eeuw onbebouwd. De Dorpsstraat heette vroeger Heerenstraat. Deze

